

Kriterier för val och placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola

Reglerande styrdokument: Kriterier

Beslutsfattare: Utbildningsnämnden

Beslutsdatum: 2025-11-25

Diarienummer: UBN-2025-03838

Dokumentansvarig: Enhetschef antagning och placering

Lokala föreskrifter

Taxor och avgifter

Kriterier

Innehåll

Inledning	3
Syfte	3
Omfattning	3
Kriterier för val och placering i förskoleklass och grundskola	4
1 Ansökan om plats och placering i förskoleklass och grundskola	4
2 Placeringsordning till förskoleklass och grundskola	5
3 Urvalsgrunder för elever folkbokförda i Uppsala kommun	6
Kriterier för placering i anpassad grundskola	7
4 Rätt till skolplacering i anpassad grundskola	7
5 Ansökan om plats i anpassad grundskola	7
6 Placeringsordning och urval till anpassad grundskola	8
Definitioner och begrepp	9
Ansvar	10
Relaterade dokument	10
Dokumenthistorik	11
Bilaga 1	12
Relativ närhet	12
Bilaga 2	13
Placering på tvåspråkiga och engelskspråkiga klasser	13

Inledning

Uppsala kommun är ansvarig för att alla elever som har skolplikt och rätt till utbildning i kommunen får en skolplacering. Placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola regleras i 9 kap. 15 § (förskoleklass), 10 kap. 30 § (grundskola) och 11 kap. 29 § (anpassade grundskolan) skollagen (2010:800). Skolplikt och rätt till utbildning regleras i 7 kap. skollagen. Dessa kriterier beslutas av utbildningsnämnden och tydliggör hur kommunen tillämpar skollagen gällande placering av elever som har skolplikt och rätt till utbildning.

Syfte

Syftet med detta styrdokument är att tydliggöra utbildningsnämndens styrning av placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola. Kriterierna utgör nämndens konkretisering av hur skollagen ska tillämpas i Uppsala kommun.

Kriterierna syftar till att säkerställa en likvärdig och rättvis hantering av skolplaceringar och att främja vårdnadshavares möjlighet att söka skola.

Omfattning

Dessa kriterier gäller för vårdnadshavare som ansöker om skolplats för sina barn i kommunal förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola. Kriterierna gäller även för barn som behöver få en skolplacering i Uppsala kommun utifrån skolplikt.

Fristående skolor har egna kriterier och urvalsgrunder för placering.

För information om hur processen går till, hur man ansöker och viktiga datum, se www.uppsala.se.

Kriterier för val och placering i förskoleklass och grundskola

Följande kriterier styr hur skollagen ska tillämpas i Uppsala kommun för vårdnadshavare som ansöker om skolplats för sina barn och för barn som har skolplikt i Uppsala kommun.

1 Ansökan om plats och placering i förskoleklass och grundskola

- 1.1 Sökande kan söka och rangordna obegränsat antal skolor.
- 1.2 Om barnet har två vårdnadshavare måste båda vårdnadshavare godkänna ansökan för att den ska bedömas som komplett.
- 1.3 I det årliga skolvalet görs ansökningar till nästkommande läsår
 - 1.3.1 Barn som är folkbokförda i Uppsala kommun och som ska börja förskoleklass eller går på en skola där nästa årskurs inte finns, bjuds in till att ansöka om skolplats i skolvalet.
 - 1.3.2 Elever som har en skolplacering inför nästkommande läsår, men vill byta skola, eller som ska flytta till kommunen till läsårsstart kan också delta i skolvalet. De jämföras med elever som är inbjudna till skolvalet.
- 1.4 Ansökan om skolbyte under pågående läsår kan göras vid bestämda perioder under året, med placering vid fyra tillfällen per läsår:
 - terminsstarten på höstterminen,
 - efter höstlovet och
 - terminsstarten på vårterminen
 - under vårterminen

Även andra elever som behöver få en skolplats placeras inom ramen för någon av bytesperioderna.
- 1.5 För elever som skyndsamt, utifrån skolplikt, måste få en skolplacering innan kommande bytesperiod handläggs ansökningar mellan bytesperioderna. Det gäller
 - skolpliktiga elever i Uppsala kommun som saknar skolplacering,
 - elever som går i förskoleklass eller i årskurs 1–5 och på grund av flytt inom kommunen, inte kan ta sig till sin nuvarande skola,
 - elever som utifrån *Rutinen för skyndsamma placeringar mellan bytesperioder* behöver få en ny skolplacering och
 - elever som utifrån beslut från grundskoleutskottet behöver få en ny skolplacering med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

- 1.6 En skolpliktig elev som inte ansökt om skola, saknar komplett ansökan eller inte fått något av sina val, placeras på en kommunal skola utifrån folkbokföringsadressen och enligt kommunens placeringsordning och urvalsgrunder.
 - 1.6.1 Eleverna konkurrerar i första hand om plats på kommunala skolor inom skolskjutsområdet och därefter utanför skolskjutsområdet, i avståndsordning.
- 1.7 Skolplaceringar sker genom så kallad direktplacering.
 - 1.7.1 De elever som söker och kan få ett skolbyte förlorar sin nuvarande skolplats från det datum som den nya skolplaceringen gäller.
- 1.8 Elever som är folkbokförda i eller ska flytta till Uppsala kommun kan få en skolplats utifrån kommande adress i kommunen om vårdnadshavare kan styrka att eleven kommer att vara folkbokförd på den adressen vid tidpunkten för önskad skolstart.
- 1.9 Ansökan om plats i förskoleklass höstterminen det kalenderår barnet fyller fem år (tidigare skolstart) kan lämnas vid ett tillfälle. Ansökan kan endast göras i bytesperioden efter skolvalet.
- 1.10 Placering på Kvarngårdesskolans tvåspråkiga och engelskspråkiga klasser görs efter en ansökan direkt till skolan. Se urvalsgrunderna i bilaga 2.

2 Placeringsordning till förskoleklass och grundskola

- 2.1 Nedanstående elever placeras löpande utanför ordinarie ansökningsförfarande utifrån särskild handläggning. Det gäller elever som är boende i Uppsala kommun och
 - a. har skyddade personuppgifter,
 - b. har placerats av socialtjänsten eller
 - c. ska gå i förberedelseklass.
- 2.2 Elever som är folkbokförda i Uppsala kommun placeras på lediga skolplatser utifrån ordinarie ansökningsförfarande. När det finns fler sökande till en skola än det finns lediga skolplatser så placeras elever utifrån följande urvalsgrupper och ordning;
 - a. Elever som har skolan som enda skola nära hemmet
 - Elever som har endast en skola inom 2 km från hemmet i åk F-3 eller inom 4 km i åk 4–9 ges förtur till den skolan, eller
 - Elever som inte har någon skola inom avståndsgränserna ges förtur till den närmaste skolan inom elevens skolskjutsområde
 - b. Elever som har sökt plats på skolan
 - c. Elever som inte har sökt plats på skolan

Om antalet elever inom en urvalsgrupp är fler än antalet platser på skolan, placeras först eleverna med syskonförtur, och sedan används relativ närhet för att avgöra vilka elever inom gruppen som ska placeras på skolan.

- 2.3 Papperslösa elever placeras genom särskild handläggning efter ovanstående grupper.

2.4 Under förutsättning att det finns plats efter att ovanstående grupper antagits får följande elever placeras på sökta skolor:

- a. Barn som söker till förskoleklass höstterminen det kalenderår de fyller fem år
- b. Elever som inte är folkbokförda i Uppsala kommun, och inte kommer att flytta till kommunen

Hänsyn tas till att det behöver finnas lediga platser kvar för elever som av olika skäl har rätt till skolplacering i Uppsala kommun.

3 Urvalsgrunder för elever folkbokförda i Uppsala kommun

3.1 Syskonförtur

Syskonförtur gäller för elever som ska börja i förskoleklass eller i årskurs 1–3, och har ett syskon som går eller kommer att gå i förskoleklass eller i årskurs 1–3 det läsår som ansökan avser.

3.2 Relativ närhet

Om antalet elever i en urvalsgrupp är fler än antalet platser, används relativ närhet för att bestämma vilken/vilka elever som ska placeras på skolan.

- a. Om två elever har samma relativa närhet till en skola, så är det minsta absoluta avstånd som avgör vem som får platsen.
- b. Om båda eleverna även skulle ha samma absoluta avstånd, så sker platstilldelningen utifrån lottning.

3.2.1 Om en skola har en tillfällig adress görs mätningen av relativ närhet enligt rutinen *Mätning av relativ närhet och skolskjuts vid temporära adresser*.

3.2.2 För sökande till årskurs 6 mäter och placerar inte kommunen elever på skolor som inte erbjuder utbildning i årskurs 7, om inte vårdnadshavare själva önskat en sådan skola.

3.3 Urvalsgrunder för tidigare skolstart i förskoleklass

Om det finns fler barn som sökt till förskoleklass höstterminen det kalenderår de fyller fem år än det finns plats för på sökta skolor görs ett urval utifrån:

- a. syskonförtur
- b. lottning

Kriterier för placering i anpassad grundskola

Följande kriterier styr hur skollagen ska tillämpas i Uppsala kommun för vårdnadshavare som ansöker om rätt till placering för sina barn i anpassad grundskola.

4 Rätt till skolplacering i anpassad grundskola

- 4.1 En utredning om tillhörighet till anpassad grundskola görs på begäran av vårdnadshavare eller på begäran av elevens förskola/skola. När utredningen görs sker samråd med vårdnadshavare. Eleven behöver vara folkbokförd i Uppsala kommun.
- 4.2 Om barnet ska tas emot i anpassad grundskola och vårdnadshavarna har lämnat sitt medgivande kan barnet börja i
 - förskoleklass det år barnet fyller 6 år,
 - årskurs 1 i anpassad grundskola i stället för förskoleklass (tidigare skolstart) eller
 - gå kvar i förskola ett år till (uppskjuten skolplikt) för att sedan gå i förskoleklass eller börja årskurs 1 i anpassad grundskola.
- 4.3 En elev som redan har en placering i förskoleklass eller i grundskolan och som ska tas emot i anpassad grundskola kan efter vårdnadshavares medgivande
 - börja i anpassad grundskola, eller
 - gå kvar i sin grupp/klass i den skola som barnet redan är placerad på, som individintegrerad.
- 4.4 Ett barn får tas emot i anpassad grundskola utan sin vårdnadshavares medgivande, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa.

5 Ansökan om plats i anpassad grundskola

- 5.1 Sökande kan söka och rangordna en eller flera skolor.
- 5.2 Om barnet har två vårdnadshavare måste båda vårdnadshavare skriva på medgivandet och godkänna ansökan för att den ska bedömas som komplett.
- 5.3 Elever som är folkbokförda i eller ska flytta till Uppsala kommun kan få en skolplats utifrån en kommande adress i kommunen om vårdnadshavare kan styrka att eleven kommer att vara folkbokförd på den adressen vid tidpunkten för önskad skolstart.
- 5.4 Barn som är folkbokförda i Uppsala kommun och som ska tas emot i anpassad grundskola eller som går i en anpassad grundskola där nästa årskurs inte finns, bjuds in till att ansöka om skolplats till nästkommande läsår i det årliga skolvalet.

6 Placeringsordning och urval till anpassad grundskola

- 6.1 Elever placeras på skolor löpande under året, så snart eleven har fått rätt till mottagande i anpassad grundskola.
- 6.2 Elever med flerfunktionsnedsättning har förtur till de skolor som har bäst anpassade lokaler att möta deras behov.
- 6.3 Om det finns fler sökande än det finns lediga skolplatser på en skola görs urval utifrån lottning.
- 6.4 En elev som inte kan få någon av sina sökta skolor eller inte sökt någon skola får plats på en anpassad grundskola så nära hemmet som möjligt.
- 6.5 Elever som inte är folkbokförda i Uppsala kommun får en skolplacering under förutsättning att det finns plats för dem. Hänsyn tas till att det behöver finnas lediga platser för elever som av olika skäl har rätt till skolplacering i Uppsala kommun.

Definitioner och begrepp

Anpassad grundskola (tidigare grundsärskola) är en skolform för barn med skolplikt som inte bedöms kunna uppnå grundskolans kunskapskrav. Elever som söker anpassad grundskola kan få rätt till undervisning enligt den anpassade grundskolans läroplan.

Bytesperiod är de perioder under läsåret som ansökningar om byten under pågående läsår hanteras. Bytesperioderna har bestämda ansökningsdatum och startdatum för nya skolplaceringar. Även de som flyttar in till kommunen kan ansöka om skolplacering inom ramen för någon av bytesperioderna.

Direktplacering betyder att vårdnadshavare inte får ett erbjudande om plats innan skolplaceringen görs. Om ett skolbyte kan beviljas, upphör elevens skolplacering från och med det datum som den nya placeringen beviljas.

Flerfunktionsnedsättning innebär en omfattande intellektuell och motorisk funktionsnedsättning som orsakar stora kommunikationssvårigheter och oförmåga att själv tillgodose grundläggande behov.

Fristående grundskolor/anpassade grundskolor har inte kommunen som huvudman utan har enskilda huvudmän. Huvudman är den som ansvarar för skolan.

Förskoleklass är den skolform där skolplikten börjar fullgöras. I vissa fall kan skolplikt börja fullgöras i grundskolan.

Grundskola är den skolform där skolplikten fortsätter fullgöras efter förskoleklass om barnet inte fullgör sin skolplikt i en annan skolform. Grundskolan börjar med årskurs 1 och slutar med årskurs 9.

Kommunala grundskolor/anpassade grundskolor har kommunen som huvudman och kommunen ansvarar för skolan.

Komplett ansökan innebär att de sökta skolorna kan beaktas vid placering. Har barnet endast en vårdnadshavare är ansökan komplett när den skickats in av den vårdnadshavaren. Har barnet två vårdnadshavare är ansökan komplett när de är överens och den också godkänts av den andra vårdnadshavaren. Skolpliktiga elever som är folkbokförda i Uppsala kommun och saknar skolplacering, placeras även om de saknar en komplett ansökan. Eleven placeras i dessa fall på en kommunal skola utifrån folkbokföringsadressen och enligt kommunens placeringsordning och urvalsgrunder.

Placeringsordning anger i vilken ordning placering sker.

Relativ närhet är skillnaden i farbar väg till den sökta skolan jämfört med avståndet till en alternativ skola i närheten av folkbokföringsadressen. Urval genom relativ närhet görs om en kommunal skola inte har plats för alla som sökt den. För närmare beskrivning, se bilaga 1.

Skolplikt inträder i regel höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år. Skolplikten upphör i regel vid utgången av vårterminen det tionde året. Alla barn som är bosatta i Sverige har skolplikt. Skolplikt gäller inte barn som varaktigt vistas utomlands eller barn vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola.

Skolskjutsområde är ett geografiskt område som elever och skolor hör till, och dit skolskjutsen går.

Skolval hålls en gång per år för skolplacering till nästkommande läsår. De som är folkbokförda och behöver en skolplacering till nästkommande läsår bjuds in till att delta.

Syskon är barn som är folkbokförda på samma folkbokföringsadress, oavsett vårdnadshavare.

Syskonförtur gäller för elever som går eller ska börja i förskoleklass och i årskurs 1–3. Syskonförtur gäller om eleven har ett syskon som går eller kommer att gå i förskoleklass eller i årskurs 1–3 det läsår som ansökan avser.

Särskild handläggning innebär att skolplaceringen görs manuellt och att barnet får en skolplacering utan hänsynstagande till kommunens urvalsgrunder.

Tidigare skolstart betyder att ett barn får börja fullgöra skolplikten i grundskolan eller anpassade grundskolan höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år om barnet då har gått ut förskoleklassen, eller om barnets vårdnadshavare begär att barnet ska få börja i någon av dessa skolformer utan att först ha gått ut förskoleklassen och barnet bedöms ha förutsättningar för det. Beslut i frågan fattas av rektorn när det gäller grundskolan och av barnets hemkommun när det gäller anpassade grundskolan. Tidigare skolstart innefattar även barn som börjar i förskoleklass kalenderåret de fyller fem år.

Uppskjuten skolplikt betyder att barnet får börja fullgöra sin skolplikt höstterminen det kalenderår då barnet fyller sju år, om det finns särskilda skäl. Frågan om uppskjuten skolplikt prövas av hemkommunen efter begäran från barnets vårdnadshavare.

Urvalsgrund är principer för urval som används när inte finns plats för alla på en skola.

Urvalsgrupp är en grupp av elever som kan konkurrera om samma skolplats.

Ansvar

Utbildningsnämnden ansvarar för beslut om ändringar av styrdokumentet Kriterier för placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.

Ansvar för att styrdokumentet är aktuellt är den chef i utbildningsförvaltningen som enligt utbildningsnämndens delegationsordning beslutar om placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.

Relaterade dokument

- Kriterier för placering i fritidshem och pedagogisk omsorg
- Kriterier för öppen fritidsverksamhet - fritidsklubb
- Kriterier för skolskjuts, busskort vald skola och elevresor

Dokumenthistorik

Datum	Dokumenthändelse
2016-12-19	Antagen (UBN-2016-4864)
2017-10-25 (§ 151)	Reviderad (UBN-2017-4097)
2018-03-21 (§ 28)	Reviderad (UBN-2018-1218)
2018-10-25 (§ 146)	Reviderad (UBN-2018-5922)
2019-06-19 (§ 128)	Reviderad, tillägg av regler för placering i grundsärskolan (UBN-2019-3712)
2020-04-29 (§ 57)	Reviderad (UBN-2020-00757)
2021-06-21 (§ 70)	Reviderad (UBN-2021-02270)
2023-10-19 (§ 114)	Reviderad ” Kriterier för placering i förskoleklass, grundskola och anpassade grundskola” (UBN-2022-01743)
2024-12-12 (§ 116)	Reviderad ”Kriterier för val och placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola” (UBN-2024-05459)
2025-11-25 (§ 116)	Reviderad ”Kriterier för val och placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola” (UBN-2024-03838)

Bilaga 1

Relativ närhet

Om en kommunal skola inte har plats för alla som sökt den, görs ett urval genom relativ närhet. Relativ närhet är skillnaden i farbar väg till den sökta skolan jämfört med en alternativ skola i närheten.

Så här beräknas relativ närhet:

- Avståndet mellan barnets folkbokföringsadress och den sökta skolan mäts.
- Avståndet till den sökta skolan jämförs med avståndet till barnets geografiskt närmaste eller näst närmaste skola (om den närmaste skolan har sökts) för att få fram skillnaden i avstånd = den relativa närheten.
- Därefter jämförs den relativa närheten för alla som sökt samma årskurs i samma skola.
- Om två barn sökt samma skola och bara ett av dem kan få en plats där, är det barnet som har högst relativ närhet till den sökta skolan som har rätt till platsen.
- Om två barn har samma relativa närhet:
 - Är det barnet som har kortast väg till den sökta skolan som har rätt till platsen.
 - I de fall avståndet till sökt skola är detsamma, används lottning.

Bilaga 2

Placering på tvåspråkiga och engelskspråkiga klasser

- Urval för tvåspråkiga klasser görs enligt 9 kap. 12 och 13 §§ skolförordningen, under förutsättning att eleven har engelska som dagligt umgängesspråk i hemmet. Uppstår konkurrens om skolplatser görs följande urval:
 - först utifrån syskonförtur,
 - därefter utifrån anmälningsdatum.
- Urval för engelskspråkig undervisning görs enligt 9 kap. 14 och 15 §§ skolförordningen. Uppstår konkurrens om skolplatser görs följande urval:
 - I första hand till barn till utländska gästforskare och experter och
 - i andra hand till barn som tidigare gått i en engelskspråkig skola.

Därefter fördelas platser utifrån:

- syskonförtur,
 - anmälningsdatum och
 - situationsanpassad bedömning beroende på barnets/elevens behov.
- Syskonförtur gäller endast sökande till förskoleklass och årskurs 1–3. Syskonförturen gäller om eleven har ett syskon som går eller kommer att gå i förskoleklass eller i årskurs 1–3 det läsår som ansökan avser.